

ПОСТАНОВА Верховної Ради України

Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України"

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України" (додаються).
2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України під час підготовки Програми діяльності Кабінету Міністрів України, розроблення проектів державних програм економічного і соціального розвитку України, законопроектів про Державний бюджет України на 2017 рік та наступні роки, інших проектів законів України, прийняття нормативно-правових актів, що стосуються галузі інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційного простору України, враховувати рекомендації, зауваження та пропозиції, висловлені учасниками зазначених парламентських слухань.
3. Кабінету Міністрів України до 1 липня та до 1 грудня 2016 року поінформувати Верховну Раду України про стан реалізації Рекомендацій парламентських слухань, схвалених цією Постановою.
4. Апарату Верховної Ради України спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку забезпечити в установленому порядку видання збірника матеріалів парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України".
5. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку.
6. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради
України

В. ГРОЙСМАН

м. Київ
31 березня 2016 року
№ 1073-VIII

Схвалено
Постановою Верховної Ради України
від 31 березня 2016 року № 1073-VIII

РЕКОМЕНДАЦІЇ парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно- комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України"

На сучасному етапі переходу світового співтовариства до інформаційного суспільства ступінь розвитку інформаційного простору та інформаційних технологій стає безпосереднім чинником становлення активного та свідомого громадянина, національної конкурентоспроможності.

Інформаційно-комунікаційні технології (далі — ІКТ) є одним з найбільш важливих чинників стимулювання економічного зростання та розвитку громадянського суспільства, зайнятості населення, розширення конкуренції і, як наслідок, сприяння подоланню "цифрового розриву".

Однак уже зараз можна констатувати, що саме рівень технологічного розвитку визначає не лише економічний потенціал країни та якість життя її громадян, а також роль і місце цієї країни в глобальному суспільстві, масштаби та перспективи її економічної та політичної інтеграції з усім світом.

Галузь ІКТ займає вагоме місце в економіці України. Її складовою є сектор інформації та телекомунікацій, в якому наприкінці 2014 року працювало понад 114,3 тисячі суб'єктів господарювання різних форм власності, з них 13,3 тисячі — підприємств та 101 тисяча — фізичних осіб — підприємців. Кількість працівників цих суб'єктів господарювання налічувала 306,3 тисячі осіб, що становить майже 3,5 % загальної чисельності працівників, зайнятих на суб'єктах господарювання в Україні, з них на підприємствах працювало 192,7 тисячі осіб. Валовий внутрішній продукт (за виробничим методом), вироблений суб'єктами господарювання у секторі інформації та телекомунікацій за 2014 рік, становив 3 % (47421 млн. гривень) обсягу ВВП України, а за 9 місяців 2015 року (за попередніми даними) — 3,1 % (42765 млн. гривень).

Підприємства, що працювали за видом економічної діяльності "інформація та телекомунікації", у 2015 році за динамікою річного приросту залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) вийшли на перше місце. Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) на кінець

2015 року становив 2308,7 млн. доларів США, досягнувши 5,3 % загального обсягу іноземних інвестицій (станом на 1 жовтня 2014 року — 1857,4 млн. доларів США, що становило 3,9 % загального обсягу іноземних інвестицій). Обсяг капітальних інвестицій, вкладених за 2014 рік, становив 8175,1 млн. гривень (за 9 місяців 2015 року — 17591,3 млн. гривень).

За 2014 рік суб'єктами господарювання було реалізовано інформаційно-телекомунікаційних товарів (робіт і послуг) на загальну суму 105689,6 млн. гривень, з них підприємствами, що надають послуги, — 74271,8 млн. гривень (за 9 місяців 2015 року — 61988,4 млн. гривень).

У 2015 році експорт послуг у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг становив 1516,2 млн. доларів США, імпорт майже у три рази менше — 537,0 млн. доларів. Порівняно з 2014 роком експорт зазначених послуг скоротився на 9,5 % (98,5 млн. доларів), імпорт збільшився на 4,9 % (39,3 млн. доларів).

Одними з основних індикаторів розвитку галузі ІКТ є показники, що характеризують рівень проникнення фіксованого телефонного зв'язку, рухомого (мобільного) зв'язку, кабельного телебачення, доступу до широкопasmового Інтернету, та частка населення, що користується Інтернетом:

рівень проникнення рухомого (мобільного) зв'язку на кінець 2014 року (кількість абонентів на 100 осіб) становив 142,4 % (станом на 1 жовтня 2015 року — 142,9 %);

рівень проникнення фіксованого телефонного зв'язку на кінець 2014 року (кількість абонентів на 100 осіб) — 24,4 % (станом на 1 жовтня 2015 року — 21,1 %);

кабельним телебаченням на кінець 2014 року було охоплено 18,2 % українських домогосподарств (станом на 1 жовтня 2015 року — 17,1 %);

на кінець 2014 року 22,2 % українських домогосподарств мали доступ до фіксованого широкопasmового Інтернету (станом на 1 жовтня 2015 року — 29,8 %);

за даними незалежних експертних організацій, на кінець 2014 року регулярно Інтернетом користувалися 57 % загальної чисельності жителів України, а на кінець III кварталу 2015 року — вже 58 %.

Дедалі більше процес взаємодії держави, бізнесу та громадянина відбувається із застосуванням ІКТ, і саме тому від стабільності функціонування та розвитку ІКТ-галузі залежать суспільне порозуміння в країні та створення передумов для сталого зростання економіки.

Саме про таку високу інтегральну оцінку значення використання ІКТ свідчать програми розвитку багатьох держав, зокрема Стратегія соціально-економічного розвитку Європейського Союзу на період до 2020 року "Європа 2020", відповідно до якої виконання її базових ініціатив ґрунтується на виконанні ініціативи "План розвитку цифрових технологій в Європі".

Учасники парламентських слухань відзначають, що, незважаючи на наявність значного потенціалу щодо впровадження сучасних ІКТ в усі сфери життєдіяльності країни, вагомим суспільним запиту на таке впровадження, про що свідчать численні регіональні та місцеві ініціативи представників громадянського суспільства, стан розбудови інформаційного суспільства та сфери ІКТ в Україні порівняно із світовими тенденціями є недостатнім і не відповідає стратегічним цілям розвитку України, оскільки:

Україна у міжнародних рейтингах посідає: за мережевою готовністю у 2015 році — 71 місце серед 143 країн світу; за розвитком електронного урядування у 2014 році — 87 місце серед 193 держав — членів ООН; за розвитком Інтернету в 2014 році — 46 місце серед 86 країн світу; за проникненням Інтернету в 2014 році — 95 місце серед 191 країни; за розвитком ІКТ — 79 місце серед 167 країн; за електронною торгівлею у 2014 році — 58 місце серед 130 країн; за глобальним індексом кібербезпеки — у 17-й групі країн (серед 29 груп країн);

існують суттєві проблеми з формуванням та реалізацією ефективної державної політики, зокрема у сферах:

розвитку інформаційного суспільства — не виконано план дій щодо реалізації Закону України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007 — 2015 роки", відсутній план дій щодо реалізації національної стратегії подальшого розвитку інформаційного суспільства в Україні; не подолано цифрову нерівність у доступі громадян України до електронних комунікацій та інформаційних ресурсів, повільно зростає рівень комп'ютерної грамотності населення; низький рівень впровадження та використання можливостей ІКТ у сферах освіти, науки, культури, охорони здоров'я, в агропромисловому комплексі та інших секторах економіки, відсутні відповідні галузеві та міжгалузеві програми; підтримка поглиблення демократичних процесів слабко координована та несистемна, зокрема щодо проведення виборів, голосувань, загальнонаціональних та місцевих референдумів, опитувань та консультацій, запровадження механізмів громадсько-державного партнерства, здійснення громадського контролю на засадах широкого використання ІКТ та мережі Інтернет;

розвитку електронного урядування — не виконано план заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронного урядування в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2011 року № 1014-р; відсутні програми розвитку електронного урядування в системі органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, зокрема програми з надання електронних адміністративних послуг;

створення сприятливих умов для ведення ІКТ-бізнесу — існують обтяжливі процедури виходу на ринок телекомунікацій, зокрема суб'єкти господарювання, крім включення до реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій, залежно від виду діяльності, як правило, зобов'язані отримувати ліцензію на вид діяльності у сфері телекомунікацій та/або ліцензію на користування радіочастотним ресурсом України, та/або дозвіл на використання номерного ресурсу; недостатньо врегульовані відносини для забезпечення економічної конкуренції на ринках деяких телекомунікаційних послуг, а саме: на законодавчому рівні не визначено засади проведення аналізу ринків телекомунікаційних послуг, перелік регуляторних зобов'язань для операторів, провайдерів телекомунікацій з істотною ринковою перевагою і повноваження національного регулятора щодо їх застосування; відсутні ефективні механізми нагляду (контролю) у сфері телекомунікацій, спрямовані на запобігання порушенням та зниження потенційно можливого тиску на суб'єкти господарювання, зменшення кількості перевірок таких суб'єктів; невиконання в повному обсязі Закону України "Про державну підтримку розвитку індустрії програмної продукції";

створення національних електронних інформаційних ресурсів, розвитку інформаційного простору;

реалізації сучасних завдань безпеки та оборони держави з широким залученням підприємств ІКТ-галузі, наукових установ, закладів освіти та громадських організацій, що забезпечують впровадження новітніх ІКТ, зокрема інформаційної безпеки та кібербезпеки; визнання на державному рівні міжнародних сертифікатів у сфері управління інформаційною безпекою, кібербезпекою та інформаційними технологіями; запровадження дієвих механізмів громадського контролю, унеможливлення зловживань та дотримання прав людини при перехопленні інформації силовими структурами;

розбудови сучасної нормативно-правової бази реформування ІКТ-галузі та розвитку інформаційного простору, багато положень якої не відповідають вимогам сьогодення та потребують удосконалення; забезпечення прискорення гармонізації національного законодавства з нормами законодавства Європейського Союзу відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, зокрема з питань інформаційного суспільства, надання електронних послуг, розвитку телекомунікацій, захисту інтелектуальної власності тощо;

державного управління — відсутній єдиний центральний орган виконавчої влади, відповідальний за формування та/або реалізацію державної політики розвитку інформаційного суспільства, сфери телекомунікацій, програмування, забезпечення інформаційної безпеки та кібербезпеки, впровадження технологій електронного урядування, електронного документообігу, електронного підпису, що зумовлює: невизначеність та відсутність єдиної державної політики у цих сферах; недостатній рівень координації діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері ІКТ та зв'язку; незабезпечення взаємосумісності (інтероперабельності) різних інформаційних систем, що створювалися в різний час, за різними принципами, на різних технологічних платформах;

законодавства — не передбачає дієвих механізмів захисту прав споживачів телекомунікаційних послуг у разі припинення діяльності операторів, провайдерів телекомунікацій.

Враховуючи потенціальний позитивний вплив цінностей інформаційного суспільства, процесів євроінтеграції на подальший розвиток України, потребу формування і реалізації ефективної державної політики у сфері впровадження ІКТ, адекватної сучасним викликам і загрозам та потребам суспільства і держави, необхідність розвитку національної інформаційної інфраструктури, електронного урядування та електронної демократії, зокрема в частині розвитку парламентаризму та місцевого самоврядування, забезпечення інформаційної безпеки, важливість впровадження міжнародних стандартів та кращих практик, зокрема з питань розроблення, впровадження та використання інформаційних технологій, інформаційних продуктів і послуг, за умови належного наукового, науково-технічного і правового забезпечення реформування галузі ІКТ, а також те, що в сучасному світі подолання цифрової нерівності є істотною умовою подолання соціально-економічної нерівності громадян, активізації їх участі в управлінні державою, освіті, працевлаштуванні, охороні здоров'я, культурі, дозвіллі, учасники парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України" **рекомендують:**

1. Щодо формування державної політики у сфері інформаційно-комунікаційних технологій

1) Верховній Раді України:

забезпечити першочерговий розгляд та ухвалення законодавчих ініціатив, спрямованих на створення цілісної правової системи з питань розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема:

законопроектів щодо електронних комунікацій та змін до деяких законодавчих актів України, визначених Президентом України як невідкладні для позачергового розгляду Верховною Радою України; проекту Закону України про електронні довірчі послуги (реєстр. № 2544а) з метою виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

законопроектів, внесених на розгляд Верховної Ради України на виконання Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 357-р;

забезпечити недопущення перехресного субсидювання однієї галузі інформаційної сфери за рахунок іншої;

ініціювати створення більш сприятливих умов оподаткування для суб'єктів господарювання ІКТ-галузі та сприяти розвитку малого бізнесу шляхом запровадження економічних стимулів для ІКТ-бізнесу з наступним моніторингом економічного ефекту зазначених стимулів;

ініціювати заходи із створення єдиного парламентського інформаційного простору, зокрема для забезпечення ефективного міжпарламентського співробітництва;

2) Кабінету Міністрів України:

утворити центральний орган виконавчої влади, що забезпечуватиме формування та/або реалізацію державної політики у сферах ІКТ та зв'язку, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації, телекомунікацій, програмування, інформаційної безпеки та кібербезпеки, впровадження технологій електронного урядування, електронного документообігу, електронного підпису тощо. Передати зазначеному органу повноваження інших органів виконавчої влади, що стосуються сфери ІКТ та зв'язку, чітко розмежувати повноваження між органами виконавчої влади в зазначених сферах відповідно до законодавства Європейського Союзу;

визначити моделі роботи ІКТ-служб органів державної влади, включаючи роль, повноваження та організаційну структуру відповідно до кращих міжнародних практик;

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України:

законопроекти про Державну програму розвитку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні; про електронну ідентифікацію; з питань електронних адміністративних послуг, надання медичних послуг із застосуванням інформаційно-комп'ютерних технологій, дистанційного навчання, аудіовізуальних медіапослуг, вільного та спільного використання публічних інформаційних ресурсів та даних, користування радіочастотним ресурсом, які мають бути розроблені на засадах імплементації законодавства Європейського Союзу та міжнародного права із залученням провідних вчених і фахівців Національної академії наук України, національних галузевих академій наук, наукових установ, вищих навчальних закладів та громадських організацій, представників бізнесу сфери ІКТ; щодо особливостей державно-приватного партнерства у сфері електронного урядування та інших законопроектів з розвитку інформаційного суспільства;

законодавчі акти щодо заборони припинення функціонування або вилучення комп'ютерної техніки під час проведення слідчих дій стосовно суб'єктів господарювання ІКТ-галузі, зокрема про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо унеможливлення припинення функціонування інформаційно-телекомунікаційних систем, багатокористувацьких платформ під час проведення слідства і вилучення доказів у вигляді інформації з їх носіїв, встановивши, що тимчасове вилучення електронних носіїв інформації (комп'ютерів, серверів, карт пам'яті, телефонних апаратів з блоками пам'яті тощо) може застосовуватися виключно у випадках, якщо встановленню підлягають обставини щодо фізичних властивостей носіїв інформації (наявність специфічних слідів, хімічний склад матеріалів тощо);

розробити та затвердити Концепцію розвитку електронної ідентифікації фізичних і юридичних осіб у державних інформаційно-телекомунікаційних системах;

розробити із залученням представників наукових установ і громадських організацій, провідних фахівців та підприємців План дій щодо реалізації національної Стратегії подальшого розвитку інформаційного суспільства в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 року № 386-р, забезпечити включення основних питань з розбудови інформаційного суспільства в Україні до Програми діяльності Кабінету Міністрів України, проектів державних програм економічного і соціального розвитку України, інших прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку, передбачених Законом України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", взявши до уваги реалізацію відповідних міжнародних документів, зокрема ініціативи "Цифровий порядок денний для Європи" (Digital agenda for Europe), Порядку денного в галузі глобального розвитку електрозв'язку/інформаційно-комунікаційних технологій "Об'єднаємо до 2020 року" (Connect-2020), прийнятого Повноважною конференцією Міжнародного союзу електрозв'язку (2014 р., м. Пусан), резолюцій Генеральної Асамблеї ООН "Право на недоторканність приватного життя в цифрове століття" від 18 грудня 2013 року № A/RES/68/167, "Право на недоторканність приватного життя в епоху цифрових технологій" від 18 грудня 2014 року № A/RES/69/166, "Використання інформаційно-комунікаційних технологій у цілях розвитку" від 19 грудня 2014 року № A/RES/69/204, доповіді Другого комітету ООН на 70-й сесії Генеральної Асамблеї ООН "Використання інформаційно-комунікаційних технологій у цілях розвитку" від 15 грудня 2015 року № A/70/469;

залучати національного оператора поштового зв'язку до реалізації державних програм розвитку інформаційного суспільства в Україні;

зобов'язати всі центральні органи виконавчої влади розробити галузеві плани дій з реалізації Національної стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні з їх широким суспільним обговоренням за участю представників наукових установ і громадських організацій, провідних фахівців та підприємців ІКТ-галузі;

вжити заходів щодо прискорення запровадження комплексу міжнародних та європейських стандартів, що регулюють інформаційно-комунікаційні технології та інформаційні відносини;

забезпечити визнання на державному рівні міжнародних сертифікатів у сфері управління ІКТ, управління інформаційною безпекою та кібербезпекою;

забезпечити законодавче врегулювання визнання результатів оцінки відповідності у сфері управління ІКТ, управління інформаційною безпекою та кібербезпекою, проведеної уповноваженими національними та іноземними органами сертифікації та оцінки відповідності;

забезпечити виокремлення інформаційного права і права інтелектуальної власності в окрему наукову спеціальність відповідно до рекомендацій Національної академії правових наук України та Експертної ради в галузі юридичних наук Міністерства освіти і науки України;

забезпечити впровадження ефективних стимулів для розвитку українського ІКТ-бізнесу та підвищення його конкурентоспроможності на світовому ринку, забезпечивши проведення системного моніторингу економічної ефективності;

забезпечити проведення промоційної кампанії української ІКТ-галузі серед іноземних партнерів та інвесторів, розробивши спільно з представниками ІКТ-галузі відповідні промоційні матеріали;

поліпшити імідж України як ІКТ-країни, привабливої для розміщення інвестицій;

створити прозорі та стабільні правила для розвитку людського капіталу, залучення нових гравців на ринок ІКТ, інвесторів та замовників;

зберегти для компаній експортного сектору ІКТ-галузі можливість наймати працівників за контрактами на єдиному податку та на основі трудових відносин;

вдосконалити механізм здійснення державних закупівель ІКТ-продукції в рамках проектів інформатизації, передбачивши: перевірку обґрунтованості пропозицій щодо закупівель ІКТ та виключення необґрунтованих закупівель; консолідацію потреб у типових закупівлях ІКТ; архітектурні стандарти і стандартні конфігурації програмного та апаратного забезпечення, що використовується в державних установах та на державних підприємствах; проведення прозорих централізованих тендерів та отримання найкращих цін за рахунок великих обсягів закупівель; обов'язкову процедуру кваліфікаційного відбору; обов'язкове застосування зрілої методології вибору рішень, а також проектного управління для реалізації проектів, можливість визначення строку дії контракту, необхідного для введення інформаційно-телекомунікаційних систем та програмного забезпечення в постійну експлуатацію, заборонивши приймання результатів закупівель без введення інформаційно-телекомунікаційних систем та програмного забезпечення в постійну експлуатацію; обов'язкове відтермінування оплати більшої частини коштів до моменту введення системи в промислову експлуатацію; проведення громадського обговорення та незалежного контролю якості; забезпечення інформаційної безпеки на всіх етапах впровадження масштабних проектів — від планування архітектури, розробки, впровадження, функціонування до утилізації;

здійснити заходи з визначення порядку оперативного реагування на скарги суб'єктів господарювання ІКТ-галузі щодо фактів перевищення службових повноважень під час проведення перевірок та слідчих дій;

забезпечити регулярне проведення аудиту використання ІКТ в органах державної влади відповідно до міжнародних стандартів та належне звітування Верховній Раді України і громадськості;

ініціювати заходи щодо активізації участі громадськості в формуванні та реалізації державної політики розвитку інформаційного суспільства в Україні, розглянувши, зокрема, можливість створення відповідного дорадчого органу, забезпечивши обов'язковість залучення провідних фахівців ІКТ-галузі до розроблення проектів нормативно-правових актів, проведення громадських обговорень та експертиз.

2. Щодо впровадження технологій електронного урядування

1) Кабінету Міністрів України:

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України зміни до Закону України "Про Національну програму інформатизації" щодо відновлення координуючої ролі генерального державного замовника Національної програми інформатизації, забезпечення прозорості формування та виконання проектів інформатизації;

розробити:

Концепцію розвитку електронного урядування в Україні на період до 2020 року;

програму та план заходів з підвищення ІКТ-компетентності державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування;

розробити у тримісячний строк:

з урахуванням кращих світових практик та вітчизняного досвіду програму та план заходів щодо впровадження технологій електронного урядування, передбачивши безумовний перехід протягом

двох років на електронний документообіг усіх центральних органів виконавчої влади, а також забезпечення функціональної взаємодії органів державної влади виключно на засадах спільного використання електронних інформаційних ресурсів і реєстрів;

програму та план заходів впровадження Європейських криптографічних стандартів;

дворічний план дій щодо забезпечення подання будь-якої звітності, декларацій, аналітичної та статистичної інформації відповідно лише одному з будь-яких органів державної влади виключно у формі електронних документів з обґрунтованим рівнем ідентифікації суб'єкта подання та з використанням технологій Інтернету, привести вимоги щодо звітності в галузі ІКТ у відповідність з визначеннями Міжнародного союзу електрозв'язку;

забезпечити:

виконання Національної програми інформатизації та створити загальнодержавну територіально розподілену систему захищеної електронної пошти органів державної влади;

проведення громадської експертизи державних програм інформатизації, консолідацію потреб в однотипних закупівлях та проведення консолідованих прозорих тендерів для закупівлі типового програмного та апаратного забезпечення;

загальнодержавну координацію розбудови систем надання електронних адміністративних послуг для центральних органів виконавчої влади та для органів місцевого самоврядування.

3. Щодо розвитку інформаційної інфраструктури

1) Верховній Раді України:

забезпечити пріоритетний розгляд і прийняття проекту Закону України про доступ до інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж (реєстр. № 4159), що врегулює відносини щодо використання інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики для розвитку телекомунікаційних мереж, встановить повноваження органів державної влади щодо визначення методик встановлення плати за доступ до відповідної інфраструктури;

відхилити проект Закону України про державну підтримку кінематографії в Україні (реєстр. № 3081-д), що містить юридичні конструкції та механізми захисту порушених авторських прав та прав інтелектуальної власності, які не відповідають міжнародним договорам, ратифікованим Верховною Радою України;

2) Кабінету Міністрів України:

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України законодавчі акти щодо дерегуляції у сфері зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання ІКТ-галузі, зокрема щодо скасування обов'язковості паперової форми зовнішньоекономічних договорів і необхідності надання експортерами послуг актів виконаних робіт, спрощення порядку отримання громадянами України корпоративних прав компаній-нерезидентів;

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України зміни до:

Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за умисне пошкодження кабельної, радіорелейної, повітряної ліній зв'язку, проводового мовлення або споруд чи обладнання, що входять до їх складу, яке спричинило тимчасове припинення зв'язку;

Митного тарифу України щодо запровадження додаткової одиниці виміру та обліку (в штуках) для вартісних товарів ІКТ, зокрема процесорів, материнських плат, відеокарт тощо;

Закону України "Про телебачення і радіомовлення" щодо врахування останніх змін у телеіндустрії та впровадження нових технологій, визначення органів, відповідальних за впровадження цифрового телебачення, прозорих умов ліцензування у сфері цифрового мовлення;

законодавчих актів України, що спрямовані на:

створення рівних умов для виведення суб'єктами господарювання товарів ІКТ на ринок і недопущення тіншового імпорту таких товарів, включаючи зміни до Податкового кодексу України для допуску до торгівлі такими імпортованими товарами лише за наявності реєстраторів розрахункових операцій з фіскальними функціями;

зниження нетарифних бар'єрів для міжнародної торгівлі товарами ІКТ, зокрема спрощення та прискорення процедур сертифікації їх відповідності, визнання європейських сертифікатів відповідності;

відновлення обліку IMEI-кодів пристроїв, які містять GSM-модуль, та зобов'язання операторів телекомунікацій припиняти доступ до мереж зв'язку пристроїв, ввезених нелегально;

забезпечити розвиток цифрового телевізійного мовлення в Україні, у тому числі:

створити нормативну базу для впровадження наземного цифрового телевізійного мовлення та визначення охоплення цифровим сигналом території і населення України;

створити метрологічну базу та відповідне нормативне забезпечення технічної експлуатації та контролю якості роботи тракту системи цифрового наземного телевізійного мовлення другого покоління DVB-T2;

розробити механізм забезпечення соціально незахищених категорій громадян засобами прийому цифрового сигналу згідно з планом вимкнення аналогового телебачення;

вжити заходів до подальшого розвитку системи цифрового наземного телевізійного мовлення в частині переходу до вдосконалених технологій вискоєфективного стиснення відеоінформації та впровадження нових систем телебачення високої і надвисокої чіткості;

відповідно до Плану заходів щодо дерегуляції господарської діяльності, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 березня 2015 року № 357-р, розробити зміни до нормативно-правових актів щодо:

спрощення процедури розміщення технічних засобів телекомунікацій на об'єктах будівництва, існуючих будинках, будівлях, спорудах та у приміщеннях;

доступу до кабельної каналізації електрозв'язку;

Державних санітарних норм і правил захисту населення від впливу електромагнітного випромінювання;

встановлення Фондом державного майна України вимог щодо використання орендної ставки у розмірі 10 % у разі експлуатації об'єктів нерухомості для розміщення технологічного обладнання, антен операторів телекомунікацій, які надають послуги з рухомого (мобільного) зв'язку, операторів та провайдерів телекомунікацій, які надають послуги з доступу до мережі Інтернет;

забезпечити виконання заходів, передбачених зазначеним Планом;

забезпечити безумовне та своєчасне виконання Плану заходів щодо впровадження системи рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 1232-р;

створити та забезпечити функціонування в Україні системи оповіщення населення під час загрози та виникнення надзвичайних ситуацій;

розробити комплекс заходів з реалізації Цифрового порядку денного для України на основі Digital agenda for Europe (A Europe 2020 Initiative) (Цифровий порядок денний для Європи): завдання розвитку правової сфери, суспільства і технологій для виходу на європейський рівень надання послуг широкосмугового доступу до Інтернету;

розробити державну цільову програму із забезпечення повсюдного, доступного, відкритого та безпечного доступу до мережі Інтернет у закладах та установах публічного сектору — у сферах освіти, науки, охорони здоров'я, культури тощо;

забезпечити ефективне використання радіочастотного ресурсу України, зокрема щодо:

раціонального використання радіочастот спеціальними та загальними користувачами;

реалізації поступового переходу до єдиного документа, що об'єднує Національну таблицю розподілу смуг радіочастот України, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2005 року № 1208, та План використання радіочастотного ресурсу України, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 9 червня 2006 року № 815, за аналогією ERC REPORT 25 (Європейська таблиця частотних розподілень та додатків);

3) Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України:

опрацювати питання щодо зменшення кількості показників якості послуг з передачі даних та доступу до мережі Інтернет, підготувати відповідні зміни до нормативно-правових актів з урахуванням та на основі відповідних європейських стандартів (Керівництво ETSI EG 202 057-4 V1.2.1), скасувавши наказ Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 28 грудня 2012 року № 803, яким затверджені показники якості послуг з передачі даних, доступу до мережі Інтернет, Наказ Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України від 12 вересня 2012 року № 517 "Про затвердження та надання чинності СОУ 61-34620942-011:2012 "Телекомунікаційні мережі передачі даних загального користування. Телекомунікаційні послуги. Основні показники якості. Методи випробування" як такі, що не відповідають європейським стандартам та перешкоджають втіленню Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

після прийняття відповідних актів звернутися до Міністерства інфраструктури України щодо скасування наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 22 липня 2010 року № 513 "Про затвердження та надання чинності СОУ 64.2-00017584-008:2010 "Телекомунікаційні мережі передачі даних загального користування. Система показників якості послуг з передачі даних та доступу до Інтернет. Загальні положення";

сприяти укладенню акта саморегулювання — публічної угоди (меморандуму) про стандарти якості надання послуг з доступу до мережі Інтернет в Україні;

4) Національній раді України з питань телебачення і радіомовлення:

забезпечити максимальне покриття вітчизняним телерадіомовленням території України;

з метою дотримання міжнародних зобов'язань України забезпечити перехід від аналогового до цифрового наземного телевізійного мовлення;

з метою дерегуляції удосконалити Положення про порядок видачі ліцензії провайдера програмної послуги, затверджене рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 28 грудня 2011 року № 2979;

сприяти запровадженню саморегулювальних механізмів у сфері платного телебачення України.

4. Щодо створення загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів, розвитку послуг для населення із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

1) Верховній Раді України:

забезпечити розгляд і прийняття проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо документів, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус, спрямованих на лібералізацію Європейським Союзом візового режиму для України (реєстр. № 3224);

доручити Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я спільно з Комітетом Верховної Ради України з питань інформатизації та зв'язку розробити законопроект про використання інформаційно-комунікаційних технологій у сфері охорони здоров'я;

2) Кабінету Міністрів України:

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України законопроект про єдину систему електронної взаємодії;

забезпечити доступ усіх верств населення до інформаційних ресурсів, зокрема здійснити заходи щодо:

стабільного функціонування Єдиного державного веб-порталу відкритих даних;

розроблення "дорожньої мапи" розвитку відкритих даних, регламентацію створення та оприлюднення відкритих даних органів державної влади;

забезпечення для соціально незахищених категорій громадян, зокрема для осіб з інвалідністю, можливості пільгового придбання або отримання в користування пристроїв для доступу до інтернет-послуг;

розробити та затвердити єдині правила інтеграції електронних послуг до Єдиного державного порталу адміністративних послуг та інтеграції місцевих порталів послуг органів державної влади та органів місцевого самоврядування до Єдиного державного порталу адміністративних послуг;

забезпечити створення та ведення державних електронних ресурсів і реєстрів за єдиними організаційними, методологічними і програмно-технічними принципами, які мають забезпечити технологічну та семантичну сумісність (інтероперабельність) і взаємодію державних електронних ресурсів та реєстрів між собою та з іншими комунальними і приватними інформаційно-комп'ютерними системами та мережами;

створити сприятливі умови для розвитку "електронних" секторів економіки (торгівля, надання фінансових та банківських послуг тощо), поліпшення інвестиційного клімату для міжнародного трансферу та адаптації в Україні передових інформаційних технологій;

забезпечити рівний та необмежений доступ користувачів до телекомунікаційних послуг, насамперед загальнодоступних послуг відповідного рівня якості та за регульованими державою тарифами;

3) Міністерству охорони здоров'я України:

розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України проект типових вимог до інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури медичного закладу та вимог до застосування хмарних технологій при наданні послуг у сфері охорони здоров'я;

подати на розгляд Кабінету Міністрів України проект змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 року № 1138 "Про затвердження переліку платних послуг, які надаються в державних закладах охорони здоров'я та вищих медичних закладах освіти" щодо надання медичної допомоги із застосуванням телемедицини;

спільно з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України розробити та подати на розгляд Кабінету Міністрів України в установленому порядку проект змін до Державних будівельних норм (ДБН В.2.2-10-2001. Заклади охорони здоров'я) щодо обов'язкової наявності інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури в закладах охорони здоров'я;

4) органам місцевого самоврядування розробити план дій щодо впровадження технологій надання електронних адміністративних послуг із застосуванням електронного документообігу.

5. Щодо освіти та формування ІКТ-навичок в інформаційному суспільстві

1) Верховній Раді України під час підготовки та опрацювання проектів законів України про освіту, дошкільну освіту, загальну середню освіту, позашкільну освіту, професійно-технічну освіту, вищу освіту унормувати освітні відносини, пов'язані із забезпеченням прав на інформацію, зокрема права доступу до електронних освітніх ресурсів та права доступу до електронних комунікацій, стимулювання розвитку цифрового освітнього простору, створення відкритих баз даних, а також інтернет-ресурсів з питань діяльності навчальних закладів, органів управління освітою, що забезпечить розширення прозорості прийняття рішень та забезпечення громадського контролю із застосуванням ІКТ у сфері освіти;

2) Кабінету Міністрів України:

з метою переходу на інноваційний шлях розвитку країни забезпечити трансформацію державної освітньої політики шляхом прискорення запровадження ІКТ та розвитку національних інформаційних

ресурсів у сфері освіти, зокрема внести відповідні зміни до стратегій розвитку освіти та забезпечити розроблення відповідних державних цільових програм із запровадження ІКТ у сфері освіти;

розглянути питання про стимулювання приватно-державного партнерства у прискоренні запровадження ІКТ в освітній процес, створення освітніх електронних інформаційних ресурсів;

забезпечити розроблення нормативно-правового забезпечення для запровадження дуальної освіти ІКТ-фахівців;

забезпечити розвиток ІКТ-підприємництва на базі вищих навчальних закладів шляхом стимулювання комерціалізації наукових розробок учених та студентів через створення вищими навчальними закладами комерційних підприємств, розробити відповідне нормативно-правове забезпечення;

здійснити заходи з організації проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній, загальнодержавних і на рівні регіонів, щодо необхідності формування у громадян навичок користування комп'ютерними та інтернет-технологіями з метою стимулювання їх використання у професійному та повсякденному житті (електронні адміністративні послуги, дистанційна освіта, охорона здоров'я, дозвілля тощо);

забезпечити переклад та запровадження в Україні міжнародних стандартів та кращих практик з ІКТ та кібербезпеки;

забезпечити збільшення державного замовлення на фахівців ІКТ-спеціальностей, розподіл яких здійснювати відповідно до реальних потреб ринку праці в регіонах, залучення до оцінювання якості підготовки ІКТ-фахівців об'єднань суб'єктів господарювання ІКТ-галузі;

3) Міністерству освіти і науки України:

підготувати зміни до **Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013**, з метою переходу на інноваційний шлях розвитку країни шляхом прискорення запровадження ІКТ в освіті та науці, розвитку освітніх і наукових електронних інформаційних ресурсів, розробити плани заходів для досягнення визначених цілей чи показників;

розглянути можливість утворення експертної ради при Міністерстві освіти і науки України з проблем електронної освіти у складі представників провідних закладів освіти і науки, суб'єктів господарювання ІКТ-галузі, громадських організацій та міжнародних експертів;

забезпечити локалізацію та впровадження міжнародних (ISO) та європейських стандартів групи "Information technology-Learning, education and training" (Інформаційні технології для навчання, освіти і тренінгу);

розробити стандарти ІКТ-компетентності учасників навчального процесу;

запровадити обов'язкове вивчення засад програмування у загальноосвітніх навчальних закладах в рамках предмета "Інформатика" та предмета "Програмування" у старших класах профільних шкіл за фізико-математичним та інформаційно-комунікаційним напрямом, встановивши 20-відсоткову надбавку до заробітної плати вчителям, які викладають зазначені предмети;

розробити та впровадити програму підвищення обізнаності громадян з питань інформаційної безпеки, кібербезпеки та захисту інформації щодо захисту конфіденційної інформації, зокрема персональних даних, протидії загрозам її несанкціонованого використання;

забезпечити оновлення Державних санітарних правил та норм "Влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах та режим праці учнів на персональних комп'ютерах" (ДСанПіН 5.5.6.009-98), затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 30 грудня 1998 року № 9.

6. Щодо інформаційної безпеки України

1) Верховній Раді України забезпечити прийняття комплексних законодавчих актів щодо основних засад інформаційної безпеки України;

2) Кабінету Міністрів України:

розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

щодо врегулювання діяльності у сфері кібербезпеки — на засадах вивчення найкращого досвіду передових країн світу із залученням провідних вчених і фахівців наукових установ, вищих навчальних закладів, бізнесу та громадських організацій;

нову редакцію Закону України "Про захист персональних даних", в якому передбачити вдосконалення системи захисту персональних даних і моніторингу її ефективності, з огляду на виникнення нових загроз праву на приватність громадян у зв'язку з можливістю профілювання даних про особу, та перехід до міжнародних стандартів захисту інформації та кібербезпеки для державних органів, установ та підприємств будь-якої форми власності;

про законне перехоплення телекомунікацій, з урахуванням рекомендацій резолюцій Ради Європи ЕС СОМ 96/С 329/01 "Про законне перехоплення телекомунікацій" і ENFOPOL 55 "Про оперативні потреби правоохоронних органів стосовно телекомунікаційних мереж загального користування та послуг зв'язку" від 17 січня 1995 року, забезпечивши дотримання прав людини та громадський контроль з метою недопущення можливих зловживань;

врегулювати на законодавчому рівні питання діяльності з реєстрування, адміністрування і користування адресами та іменами в українському сегменті мережі Інтернет для державних органів;

врегулювати питання щодо здійснення перевірок органів державної влади та органів військового управління виключно за рахунок коштів, передбачених у відповідних бюджетних програмах органів, що здійснюють контроль за станом інформаційної безпеки, кібербезпеки та у сфері телекомунікацій;

забезпечити виконання вимог Закону України "Про телекомунікації" щодо утворення Національного центру оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України та забезпечити належне його функціонування з метою забезпечення сталого та надійного управління державою в особливий період;

забезпечити передачу виділеної телекомунікаційної мережі спеціального призначення від ПАТ "Укртелеком" до Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України з метою підключення до вузлів доступу телекомунікаційної мережі спеціального призначення спеціальних споживачів та перехід їх на користування державним телекомунікаційним ресурсом, подолання залежності від приватного оператора телекомунікацій;

утворити у профільних міністерствах підрозділи (служби), відповідальні за питання кібербезпеки об'єктів критичної інфраструктури відповідних галузей;

розробити галузеві стандарти кібербезпеки з урахуванням специфіки відповідних галузей;

забезпечити розроблення плану заходів із впровадження стандартів НАТО, зокрема у сферах зв'язку і телекомунікацій;

забезпечити проведення загальнонаціональних навчань з надзвичайних ситуацій у сфері кібербезпеки;

розробити та запровадити механізми державно-приватного партнерства для управління кіберзахистом критичної інформаційної інфраструктури у запобіганні кіберзагрозам та в умовах кризових ситуацій, надзвичайного стану, в особливий період;

здійснити заходи щодо:

забезпечення особистого контролю керівниками міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, обласних, районних державних адміністрацій за плануванням заходів із захисту інформації на 2016 рік, а також виділення у 2016 році коштів на фінансування заходів із захисту інформації, у тому числі для розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня;

проведення атестації працівників підрозділів боротьби з кіберзлочинністю відповідних правоохоронних органів на предмет встановлення їх компетентностей у технічних питаннях функціонування електронних інформаційних систем та знання вимог законодавства України;

захисту на міжнародному рівні інтересів держави у зв'язку з протиправним використанням радіочастотного ресурсу на території Автономної Республіки Крим та з метою недопущення визнання радіочастотних присвоєнь на тимчасово окупованих територіях;

вдосконалення системи зберігання, передачі та обробки даних державних реєстрів та баз даних із застосуванням сучасних ІКТ (включаючи технології онлайн-доступу), приведення її функціонування у відповідність з європейськими стандартами;

3) Службі безпеки України спільно з Адміністрацією Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України розглянути питання щодо впровадження на рухомих пунктах управління захищеної WiFi-мережі доступу, що дозволить широко використовувати телекомунікаційні сервіси на польових пунктах управління спеціальних користувачів, зменшить витрати на розгортання абонентських мереж на цих пунктах, забезпечить зручність використання кінцевих інтерфейсів, зменшить час на розгортання (згортання) та спростить функціонування вузлів зв'язку на рухомій базі;

4) Адміністрації Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України:

невідкладно у межах своїх повноважень здійснити заходи з поліпшення діяльності в районі проведення антитерористичної операції (далі — АТО), забезпечивши:

підвищення ефективності та системності діяльності в особливий період щодо належного захисту державних інформаційних ресурсів та інформації, вимога щодо захисту якої встановлена законом;

здійснення повноважень із вдосконалення державної тарифної політики і політики державних закупівель у сфері телекомунікацій, забезпечення конкурентності поставок сучасних засобів телекомунікацій, спрямованих на забезпечення діяльності в особливий період;

підвищення дієвості спеціального зв'язку і технічного захисту інформації у військових формуваннях і правоохоронних органах, підрозділи яких беруть участь у проведенні АТО;

збільшення спроможності із забезпечення урядовим зв'язком посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, органів військового управління, керівників підприємств, установ і організацій (особливо в районі проведення АТО);

організацію розроблення, допуску до експлуатації або серійного виробництва засобів спеціального зв'язку, призначених для комутації чи маршрутизації пакетів за стеком протоколів TCP/IP, абонентських пристроїв аналогової та IP-телефонії, відеоконференцзв'язку та інших сучасних засобів комунікацій, зокрема наданих у рамках технічної допомоги НАТО;

перегляд та вдосконалення нормативної бази щодо використання сучасної апаратури криптографічного захисту інформації в апаратних засобах спеціального зв'язку старого парку;

затвердження регламентів з надання підтвердних документів на створення та проведення державної експертизи комплексних систем захисту інформації мереж спеціального зв'язку в районі проведення АТО;

розроблення практичних рекомендацій і дій з питань протидії технічним розвідкам з урахуванням особливостей, пов'язаних з проведенням АТО;

достатню та ефективну присутність підрозділів урядового польового зв'язку, посилення їхніх технічних можливостей;

здійснення заходів з унормування питань можливості розміщення та обслуговування інформаційної інфраструктури органів державної влади в центрах обробки даних, інтеграції інформаційних державних ресурсів в єдину систему обміну інформацією з використанням сучасних технологій;

здійснення заходів щодо вдосконалення нормативної бази з урахуванням міжнародних стандартів інформаційної безпеки та захисту персональних даних;

перехід до використання міжнародних стандартів захисту інформації, управління інформаційною безпекою та кібербезпекою;

удосконалення нормативної бази щодо впровадження багаторівневої системи оцінки захисту інформації (самооцінка, внутрішній аудит, незалежний аудит, державний контроль) з урахуванням міжнародних стандартів інформаційної безпеки;

подальший розвиток та модернізацію оперативного-технічного управління Національної системи конфіденційного зв'язку;

активізацію роботи з розроблення та впровадження у виробництво сучасних високошвидкісних засобів криптографічного захисту інформації;

організацію підготовки (перепідготовки) посадових осіб органів державної влади, відповідальних за захист інформації, на курсах з питань технічного і криптографічного захисту інформації, управління інформаційною безпекою і кібербезпекою, проведення їх атестації;

проведення навчання працівників профільних підрозділів органів державної влади з кібербезпеки.

7. Щодо наукового, науково-технічного і правового забезпечення реформування галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвитку інформаційного простору України

1) Кабінету Міністрів України, Національній академії наук України і національним галузевим академіям наук України:

визначити пріоритети наукових і науково-технічних досліджень та розробок щодо соціогуманітарних, правових, технологічних та інноваційних проблем розвитку ІКТ та інформаційного суспільства;

налагодити співробітництво з міжнародними організаціями з питань управління ІКТ, інформаційної безпеки та кібербезпеки;

запровадити механізми стимулювання органів державної влади, бізнес-структур та інших організацій, установ і підприємств до розвитку співробітництва з науковими установами та вищими навчальними закладами з метою розроблення і впровадження інформаційних технологій, ресурсів, продукції і послуг та їх правового забезпечення.